కని పెంచిన తల్లిదండ్రులు సంతానంతో కలిసి సంతృప్తిగా శేషజీవితం గడపాలనుకుంటారు. ఈ సహజమైన అనుబంధాన్ని గాయపరిచే క్రూరత్వం వ్యక్తుల్లో వుందా? యుగధర్మంలో వుందా?

యుగధర్మం

బెహరా వెంకట సుబ్బారావు

"జగన్నాథం ఈ రోజుకూడా రాలేదు!" అన్నాను.

"ఫస్టు తారీఖున పెన్షన్ తీసుకొందుకు ట్రెజరీకి వచ్చాడు. చాలా నీరసంగా వున్నాడు జ్వరం వస్తోంది అని చెప్పాడు" అన్నారు శర్మగారు.

"ఏ మాత్రం సులువుగా వున్నా రాక మానడు!" అన్నారు సీతారామయ్యగారు. మేము-అంటే రిటైరయినవాళ్ళం మొత్తం ఆరుగురం ప్రతి రోజూ సాయంత్రం జగన్నాథస్వామి ఆలయంవద్ద కల్సుకొంటూ వుంటాం.

ఆ ఆలయ ప్రాంగణంలో దాదాపు ప్రతి రోజూ ఏవో ప్రసంగాలూ, ఉపన్యాసాలూ వుంటాయ్. చీకటి పడేవరకూ అక్కడ కాలక్షేపంచేసి యెవరింటికి వాళ్ళంపోతాం. మా కందరికీ అదో కాలక్షేపం. ఆ రోజు సాయంత్రం తిరిగి వస్తూంటే జగన్నాథాన్ని చూడాలనిపించింది. కడపలో పని చేసేటప్పుడు మేమూ, జగన్నాథమూ ఒకే యింట్లో అద్దెకుండేవాళ్ళం. ఒకే కుటుంబంలా మసలేవాళ్ళం. ఆ తర్వాత అక్కడ నుంచి మాకు బదిలీ లయ్యాయి. ఆశ్చర్యం ఏమిటంటే చాల వూళ్ళు తిరిగిన మేము ఆఖరున కాకినాడలోనే రిటైర్ అయ్యాం.

జగన్నాథం యింటి గుమ్మంలో ఆరేళ్ళ అబ్బాయి వారి మనవడు ఎదురయ్యాడు.

"బాబూ! తాతగారున్నారా?" అడిగా.

"ఆఁ వుండకెక్కడికెళ్తారు!" విసుగ్గా అనేసి వీధిలోకి తుర్రుమన్నాడు. ఆ అబ్బాయి జవాబుకి విస్తుపోతూ గుమ్మం ముందు నిలబడి వుండిపోయా. తలుపులు వారగా వేసివున్నాయ్. పేరుపెట్టి పిలవడమా లేక తలుపు తోసుకొని లోనికి వెళ్ళడమా అని ఆలోచిస్తూంటే, జగన్నాథం

సతీమణి బత్తాయితొక్కలు పారవేయడానికి తలుపుతీసుకొని వీధిలోకి వచ్చింది. నన్ను చూసి గుమ్మంలోనే ఆగిపోయింది.

"జగన్నాథం వున్నాడామ్మా?" అడిగా.

ఆమె ఒకడుగు వెనక్కు వేసింది. లోపికి వెళ్ళడానికి ఖాళీయిస్తూ.

"వున్నారు! రండి!" అంది.

గదిలో జగన్నాథం నులకమంచంమీద పడుకొని వున్నాడు. చాలా నీరసంగా వున్నాడు. మంచంకింద పళ్ళరసం తాగిన గ్లాసూ, రెండు మందుసీసాలూ వున్నాయ్. నన్నుచూసి కళ్ళతోనే పలకరించాడు.

"నీకు సుస్తీగా వున్నట్లు యిప్పటి వరకూ తెలీదు సుమీ!" అన్నా. రెండు బత్తాయి పళ్ళయినా తీసుకొని వెళ్ళనందుకు సిగ్గుపడ్డాను.

శక్తినంతట్నీ కూడదీసుకొని కూర్చోవాలని వ్యర్థప్రయత్నం చేశాడు.

"లేవద్దు!" అన్నా. అక్కడనే ఒక స్టూలు అతని మంచానికి దగ్గరగా వేసుకుని కూర్చున్నా.

"ఏమిటి సుస్తీ?" అడిగా.

ఏదో సైగ చేశాడు. నాకర్థం కాలేదు. కొన్ని క్షణాలు నిశ్శబ్దంగా గడిచాయి. పక్క గదిలోంచి మాటలు వినిపించసాగాయి.

"పెద్ద మరిదిగారు మూణ్ణెల్లనుంచీ పంపించడం మానేశారు. చిన్న మరిదిగారి నుంచి మనియార్డరు యింకా రాలేదు. పదిహేనో తారీఖు వచ్చింది. ఆఖరి మరిది డబ్బు పంపకపోతే పోయె! ఉత్తరాలకైనా జవాబు రాయడు! ఇక్కడెలా గడుస్తుందనుకొంటారో! మాకు మాత్రం పిల్లాపీచూ లేరా? పెద్ద కొడుకు అయినంత మాత్రాన అందర్నీ పోషించాల్సిన బాధ్యత ఆయన ఒక్కరి మీదనే వుందా? మీ అబ్బాయికి వేనకువేలు జీతం వస్తుందనుకొంటున్నారా?" విసుక్కొంటోంది జగన్నాథం కోడలు.

"రాంబాబు ఏవో యిబ్బందుల్లో వుండి వుంటాడు! శేషు ప్రతి నెలా అయిదో తారీఖుల్లా పంపించేవాడు. ఎంచేతనో యింకా పంపలేదు కేంపుల్లో వున్నాడేమో!" సర్ది చెప్పాలని ప్రయత్నిస్తోంది జగన్నాథం భార్య.

"ఉన్న బంగారం అంతా తమ్ముళ్ళకీ చెల్లెళ్ళకీ తగలేశారు. పిల్లలెదిగేసరికి వాళ్ళకి గోచీగుడ్డ కొనడానికి కూడా దిక్కులేదు! ఇప్పుడు మమ్మల్ని ఎలాగూ ఆదుకోరు! తల్లిదండ్రులున్నారన్న [illegible]వం వుండక్కర్లే!"

"ఎవరో వచ్చారు! కొంచెం వూరుకోమ్మా! మన గొడవలు ఎప్పుడూ వున్న[illegible]!" తల్లి ధోరణిని అరికట్టాలని

జలుబు వల్ల ఓ మంచి రోజును పాడవనివ్వకండి

జలుబును పోగొట్టుకోవచ్చు

ముక్కు కారడం, ముక్కు దిబ్బడ, తలభారం, గొంతునొప్పి, గుండెలో కఫం చేరడం లాంటివన్నీ మీ మంచి రోజుల్ని పాడు చేస్తాయి. అయితే, ఈ లక్షణాలుగల జలుబునుంచి ఉపశమనానికి ఓ మార్గం ఉంది.

జలుబు మందుతో వాటిని ఎదుర్కోండి

ఏ ఇతర జబ్బుకో చికిత్స చేసినట్టు జలుబుకి చికిత్సచేస్తే చాలదు. జలుబు లక్షణాలకు లోనైన అన్ని చోట్లా ఒకే మారుగా పనిచేసే ప్రత్యేకమైన మందే వాడండి.

కోల్డరిన్ కేవలం జలుబు కోసమే

మిమ్మల్ని ఇబ్బంది పెట్టే అన్ని జలుబు లక్షణాలనుంచి ఉపశమనం కలిగిస్తుంది కోల్డరిన్. దీనిలోని ప్రత్యేకమైన ఔషధ పదార్థాలు జలుబు లక్షణాలుగల అన్నిచోట్లా కలిసికట్టుగా పనిచేస్తాయి. పైగా మీ శరీరంలో నిరోధక శక్తిని పెంచే విటమిన్ సి దీనిలో ఉంది. మీకు జలుబు చేస్తే, దానికి ప్రత్యేకమైన జలుబు మందే వేసుకోవడం ఉత్తమం.

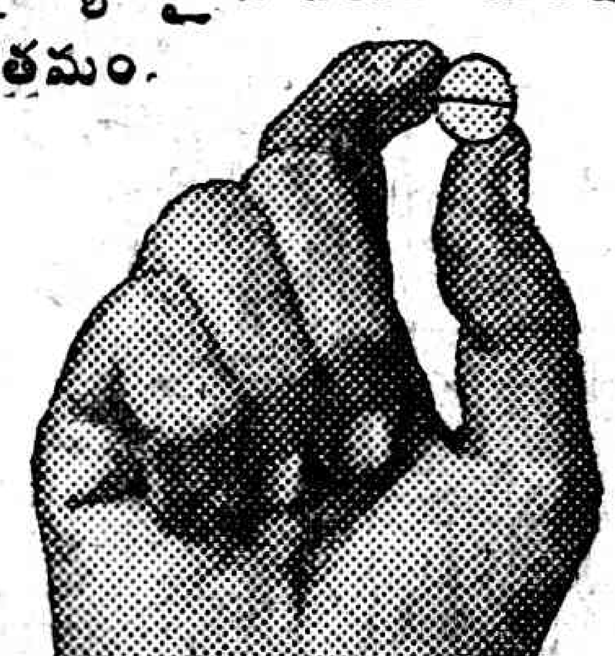

కోల్డరిన్

జలుబు కోసం ప్రత్యేకంగా తయారుచేయబడింది

ASBC-64-232

ఇవ్వండి! శ్రీమతికి ప్రేమపూర్వక కానుక!

RALLI-MIX Deluxe

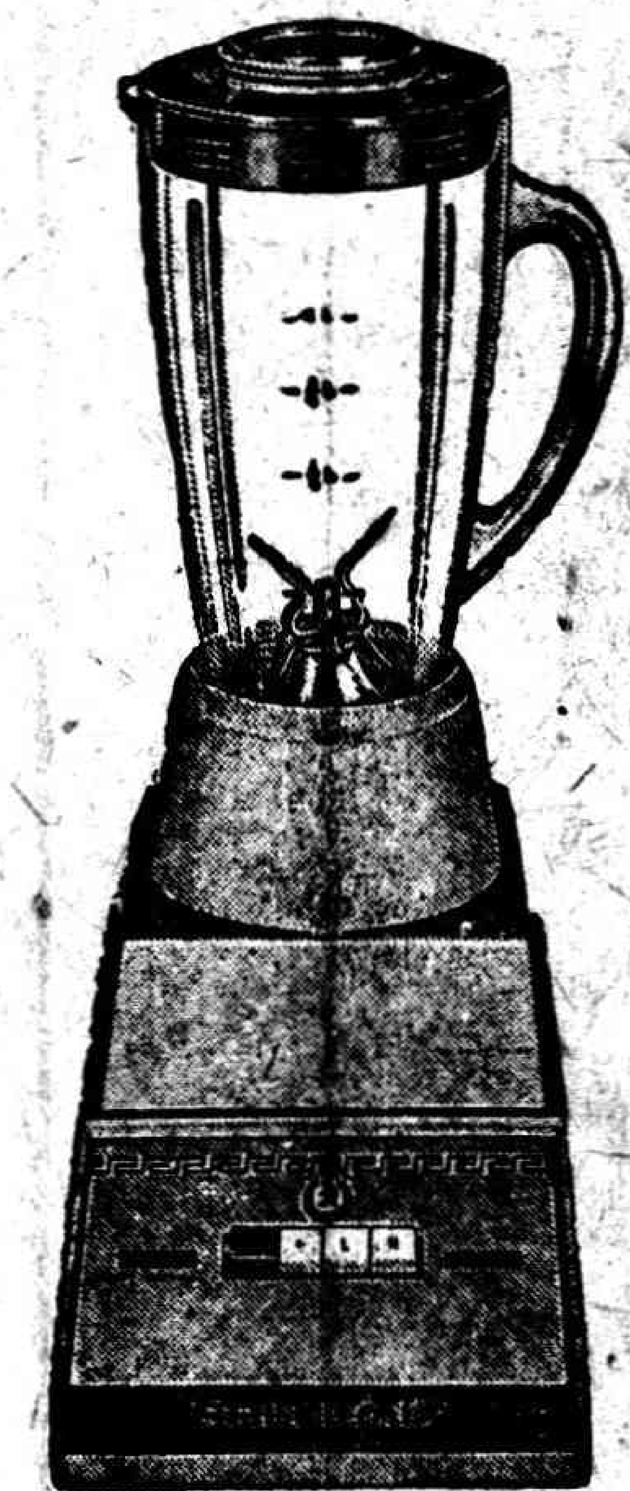

ఇండియాలోకెల్ల అత్యంత శక్తివంతమైన మోటారు గల

డీలర్లు :
సోనో విజన్,
ఏలూరు రోడ్డు, విజయవాడ-2.

ఇంటివద్ద నేర్చుకోండి

వ్యాపార అక్కౌంటులు, 3 మాసముల పోస్టల్ ట్యూషన్. నెలకు రు. 10/-లు ఫీజు, సర్టిఫికెటు ఇవ్వబడును. ప్రాస్పెక్టసు ఉచితం.

Imperial Institutes (ND)
Doriwalan,
New Delhi-110 005.

దీర్ఘ వ్యాధులకు ఉత్తమ వైద్యం

దురభ్యాసములకు లోనై, దాంపత్యసౌఖ్యం పొందలేనివార్కి హెర్నియా, చర్మవ్యాధులకు పోష్టుద్వారా వరిబీజం(బుడ్డ) ఇస్నోఫిలియా, ఉబ్బసం (దమ్ము) జీర్ణాశయ(గ్యాస్ట్రిక్) మూత్ర, స్త్రీల వ్యాధులకు ఆపరేషన్ లేకుండా చికిత్స చేయబడును. -రండి

డా॥ దేవర
5/1 బ్రాడీపేట, గుంటూరు. A. P.

ప్రయత్నించాడు జగన్నాథం పెద్ద మనవడు.

"నువ్ నోర్మూసుకొని అవతలికెళ్ళు!" కొడుకుని కసిరింది తల్లి.

"మీ మావగార్ని చూడ్డానికి సుబ్బరామయ్యగా రొచ్చారు!" చెప్పింది జగన్నాథం భార్య. నా వునికిని తెలియజేస్తే కోడలు మాటలు తగ్గిస్తుందని ఆశించింది.

వారి మాటలు ఆగిపోయాయ్.

జగన్నాథం నాతో ఏదో అనాలని ప్రయత్నిస్తూంటే నా బల్లను యింకా దగ్గరగా వేసుకొని ముందుకు వొంగున్నా.

"మన తండ్రులూ వాళ్ళ అన్నదమ్ముల మధ్య వున్నంత అన్యోన్యతా అనురాగమూ మన అన్నదమ్ములలో లేవు. మన అన్నదమ్ముల మధ్య వున్నంత ఆత్మీయతా అభిమానమూ మన పిల్లలలో కన్పించవ్. తరం మారినకొద్దీ అంతరం పెరుగుతోంది. ఇకముందు జనరేషన్‌లో అన్నదమ్ములు కూడా స్నేహితుల్లా పలకరించుకొంటారేమో!"

చిన్న స్వరంలో నీరసంగా అన్నాడు.

అవునన్నట్లు తలూపాను.

"పిల్లల్ని కన్నాం! వాత్సల్యంతో పెంచి ప్రయోజకుల్ని చేశాం. కాబట్టి వాళ్ళు మనల్ని అంత్య దశలో ఆదుకొంటారని ఆశించడం వట్టి అవివేకమే అవుతుందోయ్!" అన్నాడు మరలా.

మౌనంగా వుండిపోయా. లేనిశక్తిని కూడదీసుకొని మాట్లాడుతున్నాడు జగన్నాథం.

"మన తల్లిదండ్రులకి మనం ఏ పాటి చేయగలిగావో గుర్తుకు తెచ్చుకొంటే మన పిల్లలు మనల్ని ఆఖరి దశలో ఆదుకోవడం లేదన్న ఆవేదన అంతగా వుండదోయ్!" అన్నాడు.

"పోనీ హైదరాబాదు వెళ్ళి రెండో అబ్బాయి దగ్గర పదిరోజులుండి రారాదూ!" అన్నా ఏదో అనాలని.

నా సూచనను తిరస్కరిస్తూ అడ్డంగా తలూపాడు జగన్నాథం.

"అలా తిరగడం మొదలుపెడితే మా బ్రతుకులు తిరగడమే అయిపోతుంది! నాకు నలుగురు కొడుకులున్నారన్న సంగతి మరచిపోకు!" అన్నాడు.

ఎవరో వీపు మీద ఛెళ్ళున చరిచినట్లయింది. అనాలోచితంగా అలా మాటాడినందుకు సిగ్గుపడ్డా.

"అహ! అదికాదు నా వుద్దేశం! హైదరాబాదులో అయితే పెద్ద డాక్టర్లుంటారని". మాటలు మారుస్తూ తొట్రుపాటు పడ్డాను.

"కాఫీ తీసుకోండన్నయ్యగారూ?" అంటూ కాఫీ గ్లాసుతో వచ్చింది అతని అర్ధాంగి.

"బావగారికి సుస్తీగా వుందని తెలీదు! నాలుగు రోజుల నుంచీ కనబడకపోతే చూసి పోదాం అని వచ్చా!" అన్నా కాఫీ అందుకొంటూ.

అక్కడ పది నిమిషాలు గడిపి ఇంటికి బయలుదేరా. దారిలో జగన్నాథం అన్న మాటలు గుర్తుకొచ్చాయి.

"మన తల్లి దండ్రులకి మనం ఏపాటి చేయగలిగావో గుర్తుకు తెచ్చుకొంటే మన పిల్లలు మనల్ని ఆఖరి దశలో ఆదుకోవడంలేదన్న ఆవేదన అంతగా వుండదోయ్!" ఎంత సత్యం వుంది అతని మాటల్లో!

* * *

మేం నలుగురన్నదమ్ములం. కాకినాడలోనే అందరికీ ఉద్యోగాలు. అందరికీ పెళ్ళిళ్ళయాయి. నాన్నగారు రిటైర్ అయారు. అంతా కలిసి వుండేవాళ్ళం. అమ్మదే ఇంటి పెత్తనమంతా. మేం జీతాలు తెచ్చి అమ్మ చేతిలో పోసేవాళ్ళం. అమ్మ చెప్పిందే వేదవాక్కు. ఆమె నిర్ణయాలకి తిరుగులేదు. సమష్టిగా కొన్ని సంవత్సరాలున్నాం. తరువాత ఉద్యోగరీత్యా అందరమూ విడిపోయాం. ఎవరి బతుకు వాళ్ళం బతికేవాళ్ళం. అయినా అమ్మ అనుజ్ఞ ప్రకారం నడుచుకొనేవాళ్ళం. ఇంట్లో పెద్ద దిక్కు లేని సంసారాలు గడపడం మాకు కష్టంగా వుండేది. మా దగ్గరికి రండి అంటే మా దగ్గరకి రండని అత్తమామలని కోడళ్ళు ఆహ్వానించేవారు. కారణం అమ్మ కోడళ్ళ చేత చేయించుకొనేది కాదు. తనకి కోడళ్ల మడీ ఆచారం నచ్చదు కాబట్టి వంటయింటి పూచీ అంతా తనే తీసుకొనేది. అమ్మ అందరి కోడళ్ళ పరిస్థితినీ గమనించీ ఏ కోడలును ఆదుకోవాలో నిర్ణయించుకొని ఆ కొడుకు దగ్గరకి వెళ్ళేది నాన్నగారితోసహా. ఆమె నిర్ణయాన్ని వ్యాఖ్యానించే శక్తిగానీ, అధికారంగానీ ఏ కోడలికీ వుండేదికాదు. అలా కొన్ని సంవత్సరాలు గడిచాయ్.

మా దురదృష్టవశాత్తూ అమ్మ పక్షవాతం వచ్చి మంచాన పడింది. ఎంత వైద్యం చేయించినా గుణం కనపడలేదు. నాన్నగారు శారీరకంగానూ, మానసికంగానూ కృంగిపోయారు. వయస్సు ఎనభై దాటాయి. చూపు మందగించింది. చెవులు సరిగా వినిపించేవి కావు. అత్తమామలకి సేవ చేయాల్సిన వంతు వచ్చింది కోడళ్ళకి.

మా ఆఖరి చెల్లెలి కొడుకు బారసాలకి అందరమూ కలిశాం. కోడళ్ళు నలుగురూ సమావేశమై ఓ నిర్ణయానికి వచ్చారు. అత్తమామల్ని చెరి మూడేసి నెలలూ వుంచుకోడానికి ఒప్పందం కుదుర్చుకున్నారు. ఆ సంగతి తెలుసుకొని నాన్నగారు చాలా బాధపడ్డారు ఈ వృద్ధాప్యంలో ఎక్కడో ఒకచోట నిలకడగా వుంటేనే బావుంటుందన్నారు. కానీ మేం ఏం చేయగలం? నలుగురి కోడళ్ళకీ ఏదో ఒక రకమైన యిబ్బంది వుంది. ఎక్కువ పిల్లలు ఒకరికి. డబ్బు చాలక ఒకరు. పిల్లల అనారోగ్యం ఒకరికి. భార్యకి సుస్తీ యింకొకరికి. అత్తమామలకి ఏళ్ళ తరబడి సేవ చేసే శక్తీ,ఓపికా ఏ ఒక్క కోడలికీ లేదు.

"మీరంతా ఒట్టి భార్యావిధేయులురా!" అని ఘాటుగా విమర్శిస్తూ తన అసంతృప్తినీ, అసమ్మతినీ తెలియజేసింది మా అక్క.

మే మెవ్వరం మాట్లాడలేదు.

"నా దగ్గర అమ్మనీ,నాన్ననీ వుంచుకోగలను. దానికి మీ బావగారు ఏ అభ్యంతరమూ చెప్పరు.కానీ లోకం మిమ్మల్నిఆడిపోసుకొంటుంది.కొడుకుల చేతిలోనే తన ప్రాణంపోవాలని అమ్మకోరుకొంటోంది!" అంది అక్క గద్గదస్వరంలో. అక్క మాటలువిని అమ్మ కంటతడి పెట్టుకొంది. మూగవేదన వ్యక్తం చేసింది. నాన్నగారు శూన్యంలోకి చూస్తూ వుండిపోయారు. అయినా మేం నోరు కదపలేదు. నలుగురమూ మౌనం పాటించాం.

కోడళ్ళ ఒప్పందం అమలులోకి వచ్చింది. అమ్మా,నాన్న నలుగురి పిల్లల దగ్గరా మూడేసి నెలల చొప్పున వుండేవారు అలా కొన్ని సంవత్సరాలు గడిచాయ్. మొదట అమ్మా, తర్వాత నాన్నగారూ రెండు సంవత్సరాల వ్యవధిలో పోయారు. ఆఖరి దశలో వారెంత ఆవేదన పడ్డారో మాకు తెలుసు. తీరని వ్యధకి గురిచేశాం.

నాకూ ముగ్గురు కొడుకులున్నారు. ఉద్యోగం చేసి ఆస్తిని కూడబెట్టలేకపోయినా పిల్లలకి పెద్ద చదువులు చెప్పించాను. అదృష్టవశాత్తూ అందరకీ మంచి ఉద్యోగాలే లభించాయ్. మన పిల్లలే మన ఆస్తి అనుకొని తృప్తిపడేవాళ్ళం నేనూ, నా భార్యా.

పెద్దబ్బాయి హైదరాబాదులో బేంకు ఆఫీసర్. రెండోవాడు శ్రీకాకుళంలో కాలేజీ లెక్చరర్. ఆఖరివాడు ఎలక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంటులో జూనియర్ యింజనీర్. ఆఖరి అబ్బాయికి అయిదేళ్ళ క్రితమే

పెళ్ళి చేశాను. నేను సర్వీస్‌లో వుండగానే వాడికి మా కాకినాడలో వుద్యోగం అయింది. నేను రిటైర్ అయిందీ కాకినాడలోనే కాబట్టి, ఆఖరివాడి దగ్గరే వున్నాం ఎవరికీ బాదరబందీలు లేవు. ఎవరి సంసారం వాళ్ళు గడుపుకొంటున్నారు. అందరికీ పిల్లలున్నారు. అయితే పెద్ద సంసారాలు మాత్రం కావు. నా పెన్షన్‌లో పాలవాడికి డబ్బు యిస్తూ వుంటాను అదీవద్దంటాడు మాఅబ్బాయి. "మీ పెన్షన్ మీ స్వంత ఖర్చులకి వుంచుకోం"డంటాడు.

"ముత్యాల్లాంటి ముగ్గురి పిల్లల్ని కన్నావోయ్!" అని జగన్నాథం అంటూవుంటే నాకు గర్వంగానే వుంటుంది.

ఆ రోజు యింటికి చేరేసరికి బాగా రాత్రి అయింది. నా భార్య విశాల మనవడికి అన్నం తినిపిస్తోంది. అబ్బాయి రఘు ఆఫీసు నుంచి వచ్చి బజారుకి వెళ్ళాడు. మేమిద్దరవూ కలిసి భోజనం చేయడం అలవాటు. పంచ మార్చుకొని వాలుకుర్చీలో కూర్చున్నా.

"పెద్దబ్బాయి వుత్తరం రాశాట్టండీ" అంది విశాల.

"ఏమని రాశాడూ?" అడిగా.

"ఉత్తరం చదవలేదు! సుగుణచెప్పింది" అంది.

వీధిలో పాలు పోయించుకొని లోనికి వస్తూన్న కోడలు సుగుణని అడిగా.

"ఏమ్మా! పెద్దవాడు జాబు రాశాట్ట!"

"రాశారండీ!" జవాబు చెప్పి వంట గదిలోకి వెళ్ళింది.

"అంతా కులాసాయేనా? ఏం రాశాడు?"

"ఉత్తరం ఎక్కడ వుందే?" అడిగింది విశాల.

"ఉత్తరం అక్కడే టేబులు మీద పెట్టి వుంటారు చూడండి!" వంట గదిలో నుంచే సమాధానం యిచ్చింది.

కుర్చీలోంచి లేచి టేబులూ, సొరుగూ వెతికి చూశా. ఎక్కడా కనబడలేదు. అంతలో అబ్బాయి రఘు వచ్చాడు.

'పెద్దన్నయ్య రాసిన ఉత్తరం ఏదిరా?' అడిగింది విశాల.

"అవునమ్మా! రాశాడు! అక్కడే రేడియో దగ్గర టేబులుమీదనే పెట్టానే:" చెప్పాడు బట్టలు మార్చుకొంటూ. ఆ వుత్తరం ఎంత వెతికినా కనబడలేదు. విసుగెత్తి వూరుకొన్నాం. రాత్రి భోజనం చేస్తూ మరలా అడిగా.

"ఏం రాశాడురా మీ పెద్దన్నయ్య?"

"ఆఁ ఏం లేదు. మామూలు సంగతులే!" అన్నాడు.

"మీ వదినా, పిల్లలూ అంతా బావున్నారా?"

ఆతృతిగా అడిగింది విశాల.

"పెద్ద కొడుకూ పిల్లలూ అంటే అత్తయ్యగారికి చెప్పలేనంత అభిమానం!" అనేసి నవ్వు మొహం పెట్టింది సుగుణ. కోడలి మాటలకి విశాల మనస్సు చివుక్కుమంది. ఆ సంగతి విశాల మొహంలో కొట్టవచ్చినట్లు కన్పించింది అయినా అత్తాకోడళ్ళ మధ్య ఆ పాటి మాట విసుర్లు వుండడం అతి సహజం. అప్పుడప్పుడు మాటలు విసరడం ఈ మధ్యనే మొదలుపెట్టింది సుగుణ గమనించినా పట్టించుకోనట్లూ, వినిపించుకోనట్లూ ప్రవర్తించేవాణ్ణి. విశాల చాలాసార్లు నాతో అంది "కోడలు ధోరణి మారుతోంది సుమండీ" అని.

"ఉత్తరం కన్పించకపోవడం చాలా ఆశ్చర్యంగా వుందిరా!" అన్నా మాటలు మారుస్తూ.

"ఆఫీసు నుంచి వస్తూ రేడియో కింద పెట్టాను నాన్నగారు!" అన్నాడు.

"ఇంకా ఏమని రాశాడురా?" అడిగా, వాడు ముభావంగా వుండటం గమనించి.

"మిమ్మల్నిద్దర్నీ పంపమని రాశాడు!" అన్నాడు పొడిగా.

"ఎక్కడికి, హైదరాబాదే!" కంగారు పడింది విశాల.

పకాల్న నవ్వింది సుగుణ.

"అత్తయ్యగారూ! హైదరాబాదంటే కాశీ, కలకత్తా అనుకొంటున్నారా? అదీ మన తెలుగుదేశమే. మన కాకినాడలానే వుంటుంది. ఇంతకన్నా చాలా పెద్ద పట్టణం!" అంది సుగుణ.

"ఎందుకు రమ్మని రాశాడురా?" అడిగింది.

"పదిరోజులు యిక్కడ వుంటారు! పంపమని రాశాడు!" చెప్పాడు పీటమీద నుంచి లేస్తూ.

ఆ రాత్రి నాకు నిద్ర పట్టలేదు. పెద్దవాడు అర్జంటుగా రమ్మని యెందుకు రాశాడు? పిల్లలకి వంట్లో బాగుండలేదా? భార్యకి సుస్తీగా వుందా? ఆలోచనలో పడ్డాను.

'ఏవండి! పెద్దవాడి దగ్గరకి వెళ్దామా?' అడిగింది విశాల.

"నీకు వెళ్ళాలనివుందా?" అడిగా.

"అవునూ! ఎందుకింత అర్జంటుగా పంపమని రాశాడూ!"

"ఏమో! అదే తెలీదు!"

"ఉత్తరం కనబడితే బావుణ్ణు! చదువుతే అర్థం అయేది!" అంది నిరుత్సాహంగా.

"వివరంగా రాసి వుండడు! రాస్తే రఘు చెప్పడూ!" అన్నా.

మర్నాడుదయం చాకలికి బట్టలు వేస్తూ, "ఎల్లుండికల్లా తప్పకుండా తీసుకురావాలోయ్! అత్తయ్యగారూ, మామయ్యగారూ హైదరాబాద్ వెళ్తారు!" చాకలిని హెచ్చరించింది సుగుణ.

"అయితే తాతగారూ! హైదరాబాదు వెళ్తారా? నేనూ మీతో వస్తా!" నా వడిలో కూర్చున్న మనవడు నానాజీ మారాం చేయడం మొదలుపెటాడు.

"అలాగే బాబూ!" అన్నా.

"రేపే వెళ్దాం!" అన్నాడు చలాకీగా.

"రేపే ఎలా వెళ్తార్రా! పదిరోజులుండాలాయను! మంచిరోజు చూసుకోవద్దూ! అయినా హైదరాబాద్ నువ్వెందుకు చదువక్కర్లేదా?" కొడుకుని కసిరింది సుగుణ. తెల్లమొహం వేశాడు నానాజీ. నాలుగురోజులు గడిచాయ్.

"మీరు యెప్పుడు బయలుదేరుతున్నారో టెలిగ్రాంయిస్తే స్టేషనుకివచ్చి తీసుకొని వెళ్తానని అన్నయ్య రాశాడు!" చెప్పాడు రఘు.

త్వరగా
మూలశంకకు
నమ్మకమైన
హెడెన్సా
విరేపనముతో
చికిత్సను పొందండి
-శస్త్రచికిత్స
అవసరములేదు!

సహించలేని బాధ ఉందా? తీవ్రంగా దురద వుందా? మంటతో నెత్తురు పడుతుందా? అమోఘమైన చికిత్స. ఎంత మాత్రము కాలయాపన చేయవద్దు! ఉపేక్షిస్తే తీవ్రమైన పరిస్థితులకు దారి తీసి-శస్త్రచికిత్స తప్పనిసరి ఔతుంది. సకాలంలో హెడెన్సాతో ఉపశమనాన్ని పొందండి. ఇది నమ్మకమైన జర్మను మూలశంక విరేపనము. 108 దేశాలలో వైద్యులందరూ శిఫారసు చేస్తున్నారు! హెడెన్సాలో ఉండే అమోఘమైన మందులు శీఘ్రంగా గుణాన్నిచ్చి బాధను దురదను శమింపజేస్తుంది-విరేచనము ఎంతమాత్రము కష్టమనిపించదు.

గమనించండి సకాలంలో హెడెన్సా చికిత్స చేసుకుంటే ముందు శస్త్ర చికిత్స అవసరముండదు!

3627 TG

"ఎల్లుండి పంచమీ బుధవారం బాగుంది. గోదావరి ఎక్స్‌ప్రెస్‌లో వస్తున్నట్లు టెలిగ్రాం యియ్యి!" అన్నా.

సికిందరాబాద్ స్టేషన్‌కి పెద్దబ్బాయి భాస్కరం వచ్చాడు. టాక్సీమీద యింటికి తీసుకొని వెళ్ళాడు. మమ్మల్ని చూడగానే ఆప్యాయంగా పలకరించి ఆదరణగా ఆహ్వానించింది పెద్ద కోడలు సావిత్రి. మనవలూ, మనవరాళ్ళూ మమ్మల్ని వాటేసుకున్నారు. వారి ఆదరణకు ముగ్ధుల మయ్యాం.

"ఏమ్మా! సావిత్రీ! అర్జంటుగా మమ్మల్ని పంపమని ఉత్తరం రాయించావ్! బెంబేలెత్తి పారిపోయి వచ్చాం అనుకో!" అంది విశాల.

"కారణం లేకుండా కలహం రాదు! అవసరం లేకుండా ప్రయాణమూ వుండదత్తయ్యా!" అంది నవ్వుతూ.

"అదే! ఆ కారణం ఏమిటో ఆ ఉత్తరంలోనే రాస్తే మేమింతగా హడలి చచ్చేవాళ్ళం కాదుగా!" అంది విశాల.

"అయితే ఆ ఉత్తరం మీరు చదవలేదా?" అత్తాకోడళ్ళ సంభాషణ వింటూన్న భాస్కరం అడిగాడు తల్లిని.

"లేదురా! మతిమరుపు బిడుద్దాయి! మీ తమ్ముడు ఉత్తరం తెచ్చి ఎక్కడో పడేశాడు. ఎంత వెతికినా కనపడ్లేదు! అమ్మనీ, నాన్ననీ పంపు పది రోజులుండి వస్తారు అని రాశావని మాత్రం చెప్పాడు." అన్నా.

ఒక్కక్షణం ఆగి, అన్నాడు భాస్కరం. "మీరు కాకినాడ వదిలి రారు! పిల్లలు మిమ్మల్ని చూడాలని వుందంటారు! మాకు రావాలని వున్నా పిల్లల్తో వస్తే ఎంత ఖర్చో మీకు తెలుసుగా! తక్కిన మనవల ముచ్చట కూడా మీరు తీర్చాలి! ఇక్కడ కొంతకాలం వుంటారని రమ్మని రాశా నాన్నగారూ!"

విడమర్చి చెప్పాడు భాస్కరం.

"తాతగార్నీ, మామ్మగార్నీ మన వూరు తీసుకురమ్మని పిల్లలు ఒకటే పట్టు! అందుకని రప్పించక తప్పలేదు అత్తయ్యగారూ!" అంది సావిత్రి.

"సరి సరి మంచిపనే చేశారు!" ఆప్యాయంగా కోడల్ని చూసింది విశాల.

పెద్ద మనవడు రోజూ సాయంత్రం వేళ నగరంలోకి తీసుకొని వెళ్తుండేవాడు. కాలక్షేపం బాగుండేది. చార్మినార్, అబిడ్స్ సెంటర్, కోఠీ, గోల్కొండ. చాలా ప్రదేశాలు చూపించాడు రోజుకొకటి చొప్పున ఆనాడు సాయంత్రం పబ్లిక్ గార్డెన్స్‌కి వెళ్దాం అన్నాడు. మూడో మనవడు ప్రకాష్‌కూడా వస్తానని పేచీ

ప్రతి సుభాషితం తేనెటీగలా సూక్ష్మ శరీరం కల్గి వాడి, తీపి కల్గి వుండాలి.

—మార్ట్

* * *

ప్రజలతో పనులు చేయించుకోవాలంటే మఖమల్ ఒరలో పదునైన మెదడుండాలి

—జార్జి ఇలియట్

* * *

మనుష్యులు తప్పులు చేస్తున్నారంటే నేనాశ్చర్యపడను. వాళ్ళు సిగ్గుపడకపోవటం చూస్తే నాకు ఆశ్చర్యం కల్గుతుంది.

—స్విఫ్ట్

* * *

పరులను జయించిన వాడు బలవంతుడు. తన్ను తాను జయించుకున్నవాడు శక్తివంతుడు.

—లావోత్జు

* * *

సేకరణ: — గోరంట్ల వాణీదేవి

నేరం చేసిన వానిని శిక్షించడమే ప్రధానం కాదు. నేరం చేయడానికి ఏ పరిస్థితులు పురిగొల్పుతున్నవో వాటిని తొలగించడం ముఖ్యం.

* * *

ఆర్థిక సమానత్వం లేని రాజకీయ స్వాతంత్ర్యం నిరుపయోగమైనట్లే, రాజకీయ స్వాతంత్ర్యం లేని ఆర్థిక సమానత్వంకూడా నిరుపయోగమవుతుంది.

* * *

భౌతికవాదం అంటే కేవలం ప్రాపంచిక సౌఖ్యాలను అనుభవించడం కాదు. ప్రత్యేకించి ఏ దైవశక్తి ఆధారం లేకుండా యీ ప్రపంచాన్ని అర్థంచేసుకొనటం భౌతికవాదం.

* * *

సేకరణ: ఈదుపల్లి వెంకటేశ్వరరావు

పెట్టాడు. వాడినికూడా తీసుకొని బయలుదేరాం.

పబ్లిగ్గార్డెన్స్‌లో ఒకచోట కూర్చున్నాం. ఎండ తీక్షణం బాగా తగ్గినా వాతావరణం వేడిగా వుంది.

"తాతయ్యగారూ! ఐస్‌క్రీం కొని తెస్తా" అంటూ కాంటీన్ వైపు వెళ్ళాడు పెద్ద మనవడు.

ప్రకాష్ ఎదురుగా వున్న కాంటీన్ పేరును కూడబలుక్కుని చదవడం మొదలుపెట్టాడు. వాడు రెండో తరగతి చదువుకొంటున్నాడు.

"ఏరా బాబూ! నువ్ బాగా చదవడం లేదుట! మీ నాన్న చెప్పాడు!" అన్నా.

"బాగానే చదువుతున్నా తాతయ్యగారూ! ప్రయివేట్‌కి కూడా వెళ్తున్నా! నాన్నగారు ఎప్పుడూ అలాగే అంటారు! నాకు ఎనిమిదెక్కాలు వచ్చు! డాక్టరుగారి అబ్బాయి రామానికి అయిదో ఎక్కం కూడా రాదు! ఎప్పుడూ టీచర్ వాణ్ణి తిడుతూవుంటారు!" చెప్పాడు వాడి ధోరణిలో.

"ఎలాగైనా నీ చదువు బాగులేదురా! రెండో క్లాసు వాడికి పన్నెండు, పదహార్ల వరకూ ఎక్కాలు రావాలి! రోజూ నాదగ్గర పడుకో! ఎక్కాలూ, యింగ్లీషు పేర్లూ అవీ చెబుతా! క్లాసులో ఫస్టు రావాలి తెల్సా?" అన్నా బుజ్జగిస్తూ.

"ఎన్నాళ్ళు చెబుతారు తాతయ్యగారూ! మీరిక్కడ వుండేది మూణ్ణెల్లేటగా!" అన్నాడు.

"మూణ్ణెల్లా? ఎవరన్నారు?" అడిగా కలవరంగా.

"అమ్మా, నాన్నా అనుకొంటూ వుంటే విన్నా! ఇక్కణ్ణుంచి శ్రీకాకుళం పెదచిన్నాన్నగారింటికి వెళ్తారుటగా! అక్కడో మూణ్ణెల్లుంటారుటగా! మీరు మళ్ళా మా ఊరు వచ్చేసరికి పన్నెండే కాదు పదహారు ఎక్కాలు అప్పచెబుతాలెండి" అన్నాడు అమాయకంగా.

నిర్విణ్ణుడనయ్యాను. పెద్దవాడు ఐస్‌క్రీం తెచ్చి ప్రేమగా అందించాడు. తినాలనిపించలేదు. అయినా వాడి తృప్తికోసం తీసుకోక తప్పిందికాదు.

ఆరోజు రాత్రి—

"హైదరాబాదంటే హడలి చచ్చాను! ఇక్కడ కూడా బాగానే వుంది సుమండీ!" అంది విశాల.

"అయితే ఇక్కడనే వుండిపోవాలని వుందా?" అడిగా.

"ఏం తప్పా! ముత్యాల్లాంటి ముగ్గురు పిల్లల్ని కన్నాను! మనకి సౌఖ్యంగా వున్నచోట ఎంతకాలం అయినా వుంటాం! మనకి అడ్డేవిటండీ!" అంది.

ఆమె అమాయకత్వానికి జాలి వేసింది. యుగధర్మం ఆమెకు తెలీదు.